

Szakmai program

„Engem ne emeljen a magasba senki,
ha nem tud addig tartani,
míg tényleg megnövök.
Guggoljon ide mellém,
ki nem csak hallani,
de érteni akar! „

Birtalan Ferenc

Módosítás 2026.04. 27.

Hatálya: visszavonásig érvényes

Készítette: Horváth Tekla intézményvezető

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék.....	1
Az intézmény adatai.....	3
Az ellátandó terület és célcsoportok jellemzői	3
Az intézmény célja és feladata	4
Az intézmény bemutatása	5
A személyi feltételek.....	5
A tárgyi feltételek	6
Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja.....	8
1. Bevezetés	8
2. A bölcsődei nevelés	8
3. A bölcsődei nevelés alapelvei	9
3.1. A család rendszerszemléletű megközelítése	9
3.2. A koragyermekkori intervenciós szemlélet befogadása	9
3.3. A családi nevelés elsődleges tisztelete	10
3.4. A kisgyermeki személyiség tisztelete.....	10
3.5. A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe	10
3.6. A biztonság és a stabilitás megteremtése.....	10
3.7. Fokozatosság megvalósítása	11
3.8. Egyéni bánásmód érvényesítése	11
3.9. Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége	11
3.10. A gyermeki kompetenciakészítés támogatása	12
4. A bölcsődei nevelés feladatai.....	12
4.1. A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése	12
4.2. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása	13
4.2.1. Gyermek-elsősegélynyújtással kapcsolatos belső eljárásrend keretszabályai.....	13
4.3. Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése	14
4.4. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése	15
5. A bölcsődei nevelés főbb helyzetei.....	15
5.1. Tanulás.....	15
5.2. Gondozás.....	16
5.3. Játék.....	16
5.4. Mozgás	17
5.5. Mondóka, ének.....	17
5.6. Vers, mese	18
5.7. Alkotó tevékenységek.....	18
5.8. Egyéb tevékenységek.....	19

6. A bölcsődei nevelés megvalósításának sajátos feltételei.....	19
6.1. „Saját kisgyermeknevelő”-rendszer	19
6.2. Gyermekcsoportok szervezése	20
6.3. Tárgyi feltételek	21
6.4. Napirend.....	21
7. Családok támogatásának módszerei és lehetőségei.....	21
7.1. A családlátogatás.....	22
7.2. Beszoktatás (adaptáció) - szülővel történő fokozatos beszoktatás	22
7.3. Napi kapcsolattartás	22
7.4. Egyéni beszélgetés	22
7.5. A szülőcsoportos beszélgetések.....	23
7.6. Szülői értekezlet	23
7.7. Indirekt kapcsolattartási formák	23
8. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató kapcsolatrendszere.....	23
9. Alapellátáson túli, a családi nevelést támogató szolgáltatások	24
10. Szakmai dokumentáció	25
Baráti Bölcsőde szakmai programja.....	26
A szakmai program célkitűzései.....	26
A szakmai program elérhetősége.....	27
A bölcsődei nevelés főbb helyzetei.....	27
A fejlődés jellemzői a bölcsődéskor végére	33
A sajátos nevelési igényű, valamint a korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermekek a bölcsődében	35
Az ellátás igénybevételének módja	35
Az igénybe vevők és a személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelmével kapcsolatos szabályok.....	36
Magatartási Szabályok.....	38
Érdekképviselői Fórum	38
Bölcsődei dokumentáció	39
Képzések, továbbképzések.....	39
Duális képzőhely	40
Mellékletek.....	41

Az intézmény adatai

Az intézmény neve, székhelye:

A bölcsőde megnevezése: Baráti Bölcsőde

A bölcsőde címe: 9081 Győrújbarát Gólyahír utca 2.

Elérhetőségei:

Telefon: 06-20/ 4578776

E-mail: baratibolcsode@gmail.com

Nyitvatartási ideje: 6-17 óráig

Az intézmény fenntartója: Győrújbarát Község Önkormányzata

9081 Győrújbarát Liszt Ferenc u.9.

Az intézmény működési területe:

Győrújbarát Község Önkormányzat közigazgatási területe.

A bölcsőde férőhelyeinek száma: 56 fő

Az intézmény alapításának időpontja: 2012.08.01.

Az ellátandó terület és célcsoportok jellemzői

A Baráti Bölcsőde a Bakonyi-dombság nyúlványainak vonulatánál, Győrújbarát községben található. Településünk Győrtől 10 km-re helyezkedik el. Az intézmény a falu központjában található az iskola és az egyik tagóvoda közelében. Szomszédságunkban van az Egészségház és a Polgármesteri Hivatal.

Bölcsődénket mégis nyugodt, zajmentes környezet veszi körül. Intézményünk 2012-ben nyitotta meg kapuit két csoportszobával. 2021-ben még két csoporttal bővültünk. Jelenleg 56 férőhelyünk van.

A bölcsőde a gyermekjóléti alapellátás része, a családban nevelkedő 20 hetes- 3 éves korú- gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű nevelését-gondozását végző intézmény.

- Bölcsődében a gyermek 20 hetes korától harmadik életévének, sajátos nevelési igényű gyermek az ötödik életévének betöltéséig, illetve annak az évnek a december 31-ig vehető fel, amelyben a gyermek a harmadik, a sajátos nevelési igényű gyermek az ötödik életévét betölti.

- Ha a gyermek a 3. életévét betöltötte, de testi, vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, és óvodai jelentkezését a házi gyermekorvos nem javasolja, bölcsődében gondozható negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-ig.
- Sajátos nevelési igényű gyermek habilitációs céllal a korai fejlesztés feltételeivel rendelkező bölcsődébe abban az esetben vehető fel és gondozható, ha a Szakértői Bizottság szakvéleményében erre javaslatot tesz, és a bölcsődei gondozás során nem veszélyezteteti sem maga, sem társai testi épségét.
- A bölcsődei ellátásban a sajátos nevelési igényű gyermek annak az évnek az augusztus 31. napjáig vehet részt, amelyben a hatodik életévét betölti.

Az intézmény célja és feladata

A bölcsőde a gyermekvédelmi rendszerben a személyes gondoskodás keretéhez tartozó ellátási forma, szolgáltató intézmény, amely a gyermekjóléti alapellátás részeként a gyermekek napközbeni ellátását biztosítja a szülők munkavégzésének, vagy egyéb elfoglaltságának idejére.

A Baráti Bölcsőde Alapító Okiratban foglalt tevékenységeit a telephelyén látja el.

Szakmai tevékenységét a törvények, rendeletek előírásai alapján, „A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja” szerint, és a Magyar Bölcsődék Egyesülete szakmai útmutatói, a módszertani levelek, figyelembevételével végzi.

A bölcsőde alapfeladata a három éven aluli gyermekek nevelése- gondozása, harmonikus testi – szellemi fejlődésének segítése az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével.

A bölcsődei nevelés – gondozás a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermekek fejlődését.

Az intézmény bemutatása

Bölcsődénk a község központjában, egy csendes, nyugodt utcában várja a kisgyermeket. Intézményünk 2012-ben nyitotta meg kapuit. 2021-ben a Bölcsőde Fejlesztési Program segítségével egy gondozási egységgel (két csoportszoba és a hozzátartozó helyiségek) bővítettük épületünket. A Baráti Bölcsőde jelenleg 56 férőhelyes. Négy csoportban, szobánként 12-14 kisgyermeket tudunk fogadni.

A község hagyományainak megfelelően intézményünkben is nyitott, családbarát légkörre törekszünk. Mindennapjaink tervezésénél célunk, hogy a gyermekek vidám, kiegyensúlyozott, játékokban elmélyülő, önbizalommal rendelkező személyiséggé érjenek. Szakmai programunkat is ennek jegyében gondoltuk át, melyet maradéktalanul szeretnénk megvalósítani.

A kisgyermeknevelőinktől komoly felkészültséget kíván ez a hivatás, hisz a legérzékenyebb, legtöbb törődést, szeretetet igénylő korosztályt nevelik. A kisgyermeknevelő nem csak felügyel a rábízott gyermekekre a napi tevékenységek és játékok során, hanem sokat énekelnek, mondókáznak, mesélnek a kicsiknek. Játékos, mesés formában bővítik ismereteiket, az alkotójátékok során fejlesztik kézügyességeiket, a gondozás során pedig nagy hangsúlyt fektetnek az önállóságra nevelésre. Szaktudásukkal és tapasztalatukkal, odaadó figyelmükkel kísérik végig gyermekeik fejlődését egészen az óvodába kerülésükig.

A kisgyermeknevelők munkáját segítik a bölcsődei dajkák, munkájuk, mint láncszem úgy kapcsolódik egymáshoz. Konyhai dolgozóink a napi négyszeri étkezéshez készítik elő a Győrújbaráti Pityang Óvoda és Konyha főzőkonyhájáról érkező ételeket.

A személyi feltételek

Bölcsődevezető	1 fő (csecsemő- és kisgyermekgondozó BA)
Kisgyermeknevelő	1 fő (csecsemő- és kisgyermeknevelő BA) 5 fő (kisgyermekgondozó-nevelő OKJ) 3 fő (csecsemő-és gyermeknevelő-gondozó OKJ)
Bölcsődei dajka	3 fő (bölcsődei dajka képesítés)
Konyhai kisegítő	2 fő

A tárgyi feltételek

A bölcsődében négy csoportot alakítottunk ki. A Breki és Brumi csoport 2012 óta működik, a Bogyó és Babóca csoport 2021. októberében kezdte meg működését. A négy csoportszoba 50 m², természetes megvilágításúak. A helyiség mosható, fertőtleníthető, résmentes és tartós meleg padlóburkolatú.

Mind a négy gondozási egységhez tartozik fürdőszoba, melyek közvetlenül kapcsolódnak a csoportszobához. A régi épületrész fürdőinek felszereltsége: 2 db gyermekmosdó hideg-meleg vízzel és keverő csappal, 2 db gyermek WC, 1 db piszoár, 1 db zuhanytálca, 1 db pólázóasztal, a gyermek egész alakját mutató tükör a gyermekek magasságában elhelyezve. Az új részben kettő gyermekszobához egy közös fürdőszoba van kialakítva, melyben 3 db gyermek WC, 4 db gyermekmosdó hideg meleg vízzel és keverőcsappal, 1 db zuhanytálca, 1db fürdető kád, 1 db bili mosó, 2 db pólázó asztal, 1 db egész alakos tükör található.

A fürdőszobába és a gyermekszobába nyílik a gyermek öltöző (átadó), amely a gyermekek számára saját jelükkel ellátott öltözőszekrényeket, pólázóasztalt és öltöztető padokat, valamint egy felnőtt mosdót tartalmaz.

A gyermekek gondozását és önállósodását segítő berendezési tárgyak és eszközök a gyermekek méretéhez és fejlettségéhez igazodnak.

A csoportszobában a gyermekek játécai nyitott játékpolicokon vannak elhelyezve, a játékválasztás lehetőségét biztosítva. A bútorkészlet a gyermekek életkorához, testmagasságához igazodik, így segítve az önállósodást.

Minden csoportszobához kapcsolódik egy-egy fedett terasz, ahová rossz idő esetén is ki tudnak menni a gyerekek. Fontos, hogy biztosítani tudjuk számukra a mindennapi levegőzést.

Sószobát is tudunk kialakítani, melyet a bölcsődébe járó gyermekek a téli hónapokban egészségmegőrzés céljából vesznek igénybe. Szervezett formában, alcsoportonként hetente 1-2 alkalommal 25-30 percet tartózkodnak a gyermekek és kisgyermeknevelőik a helyiségben. A Himalája típusú sószobában a játék mellett diafilm vetítésére is van lehetőség.

Fényterápiás eszközök állnak a kisgyermeknevelők és gyógypedagógusok rendelkezésére: buborékoszlop, kaleidoszkóp lámpa, világító optikai szálak lámpa, villámhatású

plazmafénygömb és egy LED-es világító panel, mely fehér fényű, világító háttérrel biztosít a különböző fények, színek és formák tanulmányozásához.

Berendeztünk egy mocorgó szobát különféle mozgásfejlesztő eszközökkel. Bordásfal és Ayres terápiás hinta, valamint labdafürdő áll a gyermekek rendelkezésére. Itt megtalálható még a Huple, gördeszkák, hengerek, csörgőlabda, Bobath labdák, stb. Ezt a helyiséget használja a gyógypedagógus a fejlesztések alkalmával, de a kisgyermeknevelők is gyakran beviszik gyermekeiket játszani.

A bölcsőde tálalókonyhával rendelkezik. Az önkormányzat konyhájáról naponta kétszer szállítanak ételt. A reggelit és az uzsonnát a konyhai kisegítő készíti el a küldött alapanyagból. Az ebédet a konyhai alkalmazott adagolja ki, ellenőrizve, hogy a gyermekek megfelelő hőfokon fogyaszthassák el. A konyha szomszédságában található a tejkonyha, szükség szerint használjuk. A dolgozók számára étkezőhelyiség is itt áll rendelkezésre.

A gazdasági folyosóról nyílnak a vezetői iroda, a kisgyermeknevelői szoba, a mosó-vasaló helyiség, a dolgozók számára öltöző és zuhanyzó, valamint a vegyiáru raktár a takarító eszközök részére. Az új részben is lettek kialakítva a dolgozók számára szociális helyiségek.

A bölcsődéhez tartozó udvaron szívesen játszanak a gyerekek a telepített játékeszközökön, homokoznak a homokozóban, valamint motoroznak, rollereznek az erre a célra kialakított térköves területen. Nyári meleg napokon a párapu alatt frissülnek gyermekeink.

Az előkertben 12 m hosszú mezítlábas ösvényünk van, melyet a nyári időszakban élvezettel használnak a gyermekek.

Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja

1. Bevezetés

A Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramjának (a továbbiakban: Alapprogram) célja, hogy keretet adjon a Magyarországon működő bölcsődei ellátást biztosító intézményben, szolgáltatásban folyó szakmai munkának. Az Alapprogram tartalma és szemlélete összhangban van Magyarország Alaptörvényével, a 3 év alatti korosztály ellátására és nevelésére-gondozására vonatkozó jogszabályokban foglaltakkal, a bölcsődei ellátás keretében végzett nevelés (a továbbiakban: bölcsődei nevelés) hagyományaival, felhalmozott értékeivel, a nemzeti sajátosságokkal, a legújabb koragyermekkorai kutatások eredményeivel. Az Alapprogram fejezetei valamennyi bölcsődei ellátásra (bölcsődére, mini bölcsődére, munkahelyi bölcsődére, családi bölcsődére) vonatkoznak, az egyes ellátási formák sajátosságainak figyelembevételével. A jogszabályi előírások, a szolgáltatást igénybe vevők szükségletei és az intézményi adottságok alapján a bölcsődei ellátást nyújtó intézménynek, szolgáltatónak helyi szakmai programot kell készíteni, amelynek meg kell felelni az Alapprogramban foglaltaknak. A bölcsődei nevelés középpontjában a kisgyermek és közvetett módon a kisgyermeket nevelő családok állnak. Az Alapprogram a családra, mint komplex rendszerre tekint, melynek értelmében nem csak a kisgyermek nevelését-gondozását, hanem az egész család támogatását célozza meg.

2. A bölcsődei nevelés

A bölcsődei nevelés célja, hogy a kisgyermek elsajátítsa azokat a készségeket, képességeket, amelyek segítik őket abban, hogy hatékonyan és kiegyensúlyozottan viselkedjenek saját kulturális környezetükben, sikeresen alkalmazkodjanak annak változásaihoz. A bölcsődei nevelés mindezt olyan szemlélettel és módszerekkel teszi, amelyek segítik a családi nevelés elsődlegességének tiszteletét. A bölcsődei nevelés további célja, hogy a koragyermekkorai intervenció szemléletének széles körű értelmezésével összhangban minden kisgyermekre és családjára kiterjedő prevenciós tevékenységet folytasson. Ez magában foglalja a veszélyeztetett, bántalmazott és az elhanyagolt, a korai fejlesztésre, gondozásra, valamint a sajátos nevelési igényű, a tartósan beteg, az ártalmas környezeti vagy társadalmi hatásoknak kitett gyermekek

érdekében tett intézkedéseket. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató családbarát intézményként, szolgáltatásként magas színvonalon nyújtott nevelő-gondozó tevékenységével hozzájárul a családok életminőségének javításához, a szülők munkavállalási esélyeinek növeléséhez.

3. A bölcsődei nevelés alapelvei

3.1. A család rendszerszemléletű megközelítése

A család rendszerszemléletű megközelítése értelmében a bölcsődei nevelésben elsődleges szempont a család működésének megismerése, megértése. A rendszerszemlélet lényege, olyan komplex látásmód alkalmazása, amely nem csak a kisgyermeket, hanem a családot is kiindulópontnak tekinti. Az alrendszerek működését, az interakciós mintákat a kisgyermek visszatükrözi, ezáltal képet kaphatunk a család erősségeiről és gyengeségeiről. Az erősségek hangsúlyozása, a szülői kompetencia erősítése révén a szakember hozzájárulhat a család életminőségének javításához.

3.2. A koragyermekkorai intervenció szemlélet befogadása

A koragyermekkorai intervenció magában foglal minden olyan tevékenységet, amely a kisgyermek egyéni igényeihez, fejlettségi szintjéhez igazodó szükségleteinek meghatározását és figyelembevételét szolgálja. Jelenti ez azt is, hogy minél korábban szükséges kellő mértékű információt és támogatást nyújtani az érintett családoknak az eltérő fejlődés felismeréséhez, s a problémahelyzetnek megfelelő kezeléséhez. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató funkciójából adódóan alkalmas színtér a koragyermekkorai intervenció szemléletének alkalmazására. Ennek értelmében a kisgyermeknevelő egyik fontos feladata az esetlegesen felmerülő fejlődésbeli lemaradások, megtorpanások felismerése és jelzése, a korai megsegítés. Mindez a szülők bevonásával, a kompetenciahatárok betartásával, családközpontú szemlélet mentén a szükséges beavatkozások, intézkedések megtételével történik.

3.3. A családi nevelés elsődleges tisztelete

A kisgyermek nevelése a család joga és kötelessége. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és azokat erősítve vesz részt a gyermekek nevelésében. Mindezek értelmében fontos a szülők számára lehetővé tenni a tevékeny, különböző szinteken és módokon megvalósuló bekapcsolódást a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató életébe.

3.4. A kisgyermeki személyiség tisztelete

A kisgyermek egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum, egyéni szükségletekkel rendelkező, fejlődő személyiség. Különleges védelem, szeretetteljes bánásmód, tisztelet és bizalom illeti meg. Alapvető jog, hogy a gyermek fejlődéséhez megkapjon minden segítséget, szükség esetén speciális ellátásban, fejlesztésben részesüljön. A bölcsődei nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére irányul az alapvető gyermeki 2 jogok tiszteletben tartásával. Kiemelt figyelmet fordít az etnikai, kulturális, vallási, nyelvi, nemi, valamint fizikai és mentális képességbeli különbözőségek iránti tolerancia kialakítására, a megteremtésére. másság elfogadására, az előítélet-mentes, befogadó légkör

3.5. A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe

A bölcsődei nevelésben a korosztály életkori sajátosságaiból adódóan meghatározó a kisgyermeknevelő szerepe, aki személyiségén keresztül hat a kisgyermekre és a családra. A feladatok színvonalas megvalósítására elfogadó, érzelmi melegséggel, megfelelő szakmai kompetenciával és identitással, kellő önismerettel, magas szintű társas készségekkel bíró szakember képes. Ebből adódóan a kisgyermeknevelő felelős a szakmai tudása szinten tartásáért, gyarapításáért, szakmai kompetenciái fejlesztéséért.

3.6. A biztonság és a stabilitás megteremtése

A kisgyermek egyéni igényeitől függő bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz történő beszoktatására, az adaptációs időszakra úgy tekintünk, mint a kisgyermek elveszett

biztonságának újrateremtésére. A kisgyermek személyi és tárgyi környezetének állandósága („saját kisgyermeknevelő” rendszer, felmenőrendszer, csoport- és helyállandóság) növeli az érzelmi biztonságot, alapul szolgál a tájékozódáshoz, a jó szokások kialakulásához. A napirend folyamatosságából, az egyes mozzanatok egymásra épüléséből fakadó ismétlődések tájékozódási lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot eredményeznek a napi események sorában, növelik a gyermek biztonságérzetét. A biztonság nyújtása természetesen magában foglalja a fizikai és a pszichikai erőszak minden formájától való védelmet is.

3.7. Fokozatosság megvalósítása

A fokozatosságnak a bölcsődei nevelés összes területét érintő bármely változás esetén érvényesülnie kell. A kisgyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új dolgok, helyzetek megismerését, a szokások kialakulását.

3.8. Egyéni bánásmód érvényesítése

A kisgyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a kisgyermeknevelő elfogadó, empatikus, hiteles nevelői magatartása. A bölcsődei nevelésben figyelembe kell venni a kisgyermek spontán érésének, egyéni fejlődésének ütemét, a pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, kompetenciáját, nemzetiségi/etnikai, kulturális és vallási hovatartozását. A fejlődés ütemét mindig magához a gyermekhez viszonyítva kell megítélni. Minden új fejlődési állomásnak kiindulópontja maga a gyermek. Ezért fontos, hogy a bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz járó kisgyermek mindegyike egyéni szükségleteihez igazodó mértékben részesüljön érzelmi biztonságot nyújtó gondoskodásban és 3 támogatásban. Ennek a szemléletnek az érvényesítéséhez törekedni kell a gyermek és a család sokoldalú megismerésére.

3.9. Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége

A gondozási helyzetek a kisgyermeknevelő és a kisgyermek interakciójának bensőséges, intim helyzetei. A gondozási helyzetek megvalósulása során a nevelésnek és a gondozásnak elválaszthatatlan egységet kell alkotnia. A gondozás minden helyzetében nevelés folyik, a nevelés helyzetei, lehetőségei nem

korlátozódhatnak a gondozási helyzetekre. A fiziológiás szükségletek kielégítése megteremti a magasabb rendű szükségletek kielégítésének feltételeit, ezért támogató, biztonságos légkörben kell megvalósulnia. A professzionális gondozás, hozzájárul a személyes kapcsolatok pozitív alakulásához és a nevelési feladatok megvalósulásának egyik kiemelt színtere.

3.10. A gyermeki kompetenciakésztetés támogatása

A korai életévekben alapozódnak meg a kognitív, érzelmi és társas kompetenciák, ezért támogatásuk kiemelt jelentőséggel bír a bölcsődei nevelésben. Biztosítani kell annak a lehetőségét, hogy a kisgyermek a játékon, a gondozási helyzeteken és egyéb tevékenységeken keresztül ismeretekhez, élményekhez, tapasztalatokhoz jusson, átélhesse a spontán tanulás örömet, erősödjön benne a világ megismerésének vágya. Kíváncsiságának fenntartásával, pozitív visszajelzések biztosításával segíteni kell önálló kezdeményezéseit, megteremtve ezáltal az egész életen át tartó tanulás igényének, folyamatának biztos alapjait.

4. A bölcsődei nevelés feladatai

4.1. A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése

A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató, mint a kisgyermekes családokkal kapcsolatba kerülő első gyermekintézmény jelentős szerepet tölt be a szülői kompetencia fejlesztésében. A család erősségeinek megismerése, támogatása a pozitívumok kiemelésével valósul meg. A családi és bölcsődei nevelés összhangja, a szülők és a kisgyermeknevelők közötti egyenrangú, konstruktív, kölcsönös bizalmon alapuló partneri kapcsolat elengedhetetlen feltétel a kisgyermek harmonikus fejlődéséhez. A szülő ismeri legjobban gyermekét, így közvetíteni tudja szokásait, igényeit, szükségleteit, nagymértékben segítve ezzel a kisgyermeknevelőt a gyermek ismeretén alapuló differenciált, egyéni bánásmód kialakításában. A kisgyermeknevelő, mint szakember, szaktudására, tapasztalataira építve, a szülők igényeihez igazodva közvetíti a kora gyermekkori fejlődéssel, neveléssel kapcsolatos ismereteket, módszereket.

4.2. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

A szakemberek feladata a kisgyermek fejlődésének nyomon követése, dokumentálása, támogatása, a harmonikus testi és lelki fejlődéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése. A primer szükségletek egyéni igények szerinti kielégítése a gondozási helyzetekben valósul meg. A rugalmas, a kisgyermek életkorához, egyéni fejlettségi szintjéhez és az évszakhoz igazodó napirend biztosítja az életkornak megfelelő változatos és egészséges táplálkozást, a játék, a mozgás, a szabad levegőn való aktív tevékenység és pihenés feltételeit. Az egészséges életmód, az egészségnevelés érdekében törekedni kell az alapvető kultúrhigiénés szokások kialakítására. A prevenciós feladatok megvalósításába szükség esetén speciális szakemberek is bevonhatók: gyermekorvos, dietetikus, gyógypedagógus, pszichológus, mentálhigiénés szakember, gyermekfogszakorvos stb. Elsősorban preventív szerepet tölthet be, de a korai fejlesztésre, gondozásra, valamint a sajátos nevelési igényű, a magatartás- vagy más fejlődési problémákkal küszködő kisgyermekes esetében korrekatív lehetőségeket hordoz, az intézmény lehetőségeihez mérten kialakított, a nagymozgások gyakorlásához, különféle mozgásfejlesztéshez szükséges eszközökkel felszerelt szoba vagy erre a célra alkalmas helyiség, hidroterápiás medence vagy fejlesztő-, só-, fény-, hang-, zene-, mese- vagy alkotóterápiás szoba.

4.2.1. Gyermek-elsősegélynyújtással kapcsolatos belső eljárásrend keretszabályai

A bölcsődei ellátás során a gyermekek testi épségének és biztonságának megőrzése kiemelt jelentőségű. Ennek érdekében a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató köteles olyan belső eljárásrendet kialakítani és működtetni, amely biztosítja a gyermekbalesetek és rosszüllétek esetén követendő egységes, szakszerű és gyermekközpontú intézkedéseket, továbbá a szülővel, törvényes képviselővel történő megfelelő kommunikációt. A bölcsődében dolgozó kisgyermeknevelők és a gyermekek ellátásában részt vevő munkatársak rendelkeznek a gyermekek életkorának és sajátosságainak megfelelő elsősegély-nyújtási alapismeretekkel, és baleset vagy rosszüllét esetén kötelesek haladéktalanul megkezdeni a szükséges ellátást, a gyermek állapotának stabilizálása és biztonságának megőrzése érdekében.

A belső eljárásrend keretszabályai kiterjednek különösen:

- az azonnali elsősegélynyújtásra és szükség esetén sürgősségi egészségügyi ellátás (mentő) igénybevételére,
- az intézményvezető haladéktalan tájékoztatására,
- a szülő, törvényes képviselő értesítésének rendjére súlyos esetekben és kisebb balesetek esetén is,
- a balesetekkel kapcsolatos dokumentáció vezetésére,
- a súlyos balesetek fenntartó felé történő jelzésére,
- valamint a balesetek nyilvántartására és megelőzését szolgáló intézkedésekre.

Az intézmény, szolgáltató fenntartója gondoskodik arról, hogy a munkatársak rendszeresen részt vegyenek munkavédelmi, balesetvédelmi és elsősegélynyújtással kapcsolatos képzéseken, továbbá biztosítja a gyermekek biztonságát szolgáló tárgyi és személyi feltételeket. A balesetek kivizsgálása és elemzése a megelőzés szempontjait szolgálja, hozzájárulva a bölcsődei ellátás minőségének folyamatos fejlesztéséhez.

4.3. Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése

A biztonságot nyújtó nevelői magatartás magában foglalja a szakember érzelmi elérhetőségét és hitelességét, az érzelmek kifejezésére való ösztönzést, a pozitív és biztató üzenetek rendszeres közvetítését, a világos elvárások és határok megfogalmazását. A kisgyermek bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz történő kerülése több lehetőséget teremt a társas kapcsolatok megtapasztalására. Az együttlét helyzetei az énérvényesítés, a tolerancia, az empátia gyakorlásának szinterei, amelyek hozzájárulnak az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztéséhez. Törekedni kell az együttélés szabályainak elfogadtatására, a mások iránti nyitottság megőrzésére. A kisgyermeknevelő feladata a kisgyermek beszédkésztségének fejlesztése érdekében az ingerekben gazdag, tiszta nyelvi környezet biztosítása, a kommunikációs kedv felkeltése és fenntartása a bölcsődei nevelés-gondozás minden helyzetében, mondókák, énekek, versek, mesék közvetítésével. Különös figyelmet kell fordítani a korai fejlesztésre, gondozásra, valamint a sajátos nevelési igényű és a hátrányos helyzetű gyermekek társas és érzelmi kompetenciáinak

fejlesztésére, a szülők támogatására, szükség esetén más segítő szakemberek bevonásával is. A segítségnyújtás módszereinek a család igényeihez, szükségleteihez kell igazodnia.

4.4. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

A kisgyermek érdeklődésének erősítése a játékos felfedezés és a cselekvéses tanulás lehetőségeinek megteremtése a kisgyermeknevelő aktív részvételével és a megfelelő környezet kialakításával történik. A bölcsődei nevelés-gondozás helyzeteiben a szakember ismeretet nyújt, segíti a tájékozódást, a tapasztalatok és élmények feldolgozását. A kisgyermek igényeihez igazodó közös tevékenység során szerepet kap az élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtása, az önálló próbálkozás és a kreativitás támogatása. Az önálló választás és a döntési képesség kialakulását segíti a bátorító, ösztönző nevelői magatartás.

5. A bölcsődei nevelés főbb helyzetei

Alapvető szempont, hogy a bölcsődei élet a kisgyermek számára élményt nyújtó, részvételre motiváló, tanulási tapasztalatokat biztosító legyen. Valamennyi tevékenység, 6 élethelyzet alakításának módszertani alapja az egyéni bánásmód érvényesítése, a gyermek pozitív önállósági törekvéseinek, önértékelésének erősítése.

5.1. Tanulás

A teljesítményelváráshoz kötött, erőltetett ismeretgyarapításnak a bölcsődei ellátást nyújtó intézményben, szolgáltatónál nincs helye. A bölcsődei nevelés területén a tanulás fogalmát a lehető legtágabban értelmezzük. Tanulás, minden olyan tapasztalat-, illetve információszerzési folyamat, amely tartós változást idéz elő a viselkedésben, illetve a gondolkodásban, valamint elősegíti, hogy a gyermek megismerje önmagát és környezetét. A tanulás a gyermek korából és fejlettségéből adódó tevékenységekbe ágyazottan történik. A tanulás legfontosabb irányítója a személyes kíváncsiság, az érdeklődés. A kisgyermekkor tanulás színterei a természetes élethelyzetek: a gondozás és a játék, a felnőttel és a társakkal való együttes tevékenység és a kommunikáció. A tanulás formái az utánzás, a spontán játékos tapasztalatszerzés, a kisgyermeknevelő-gyermek interakcióból származó ismeretszerzés és szokáskialakítás. A

kisgyermeknevelőnek a korai fejlesztésre, gondozásra szoruló, sajátos nevelési igényű gyermekek esetében szem előtt kell tartania, hogy náluk más jellegű és hosszabb időt vesz igénybe a tanulási folyamat. A beszéd a kisgyermekkorban tanulás nagyon fontos eleme. A kommunikatív képességek fejlődésének feltételei a biztonságos és támogató környezetben zajló felnőtt-gyermek és gyermek-gyermek interakciók. Figyelembe kell venni azoknak a gyermekeknek a nyelvi szükségleteit, akiknek nem a magyar az anyanyelvük.

5.2. Gondozás

A gondozás bensőséges interakciós helyzet a kisgyermeknevelő és gyermek között, amelynek elsődleges célja a gyermek fizikai, testi szükségleteinek maradéktalan kielégítése. A személyes és a szociális kompetenciák kialakulásának egyik feltétele, hogy a gyermek csecsemőkortól kezdve aktívan vehessen részt a gondozási helyzetekben, lehetősége legyen úgy próbálkozni, hogy közben érzi a kisgyermeknevelő figyelmét, biztatását, támogató segítségét. Sikeres próbálkozásait a felnőtt megerősítéssel, dicsérettel jutalmazza, ami növeli az együttműködési kedvet. A gondozási helyzetekben sem érvényesülhet teljesítményelvárás. Lényeges, hogy elegendő idő álljon rendelkezésre, mivel az egyes mozzanatok megtanulása gyakorlást igényel. A felnőttel való kommunikáció érzelmi töltése, a kisgyermeknevelőnek a gyermekről adott jelzései kihatnak az önelfogadásra, a személyiség egészséges alakulására. A gondozás minősége jelentős mértékben befolyásolja a szokások kialakulását és az önállósodás folyamatát, ezért a kisgyermeknevelőnek a gondozási helyzetekben támogató, megerősítő légkört kell teremtenie.

5.3. Játék

A játék a gyermekkor legfontosabb tevékenysége, ami segít a világ megismerésében és befogadásában, elősegíti a testi, értelmi, érzelmi és szociális fejlődést. Ezért a szabad, a gyermek önkéntes kezdeményezésén, előzetes ismeretein, tapasztalatain alapuló tevékenységet kell fókuszba helyezni. A kötött foglalkozás jellegű tevékenységeknek a bölcsődei nevelésben nincs helye. A kisgyermeknevelő a játék feltételeinek (megfelelő hangulat, hely, idő, eszközök) biztosításával és nevelői magatartásával támogatja az elmélyült, nyugodt játéktevékenységet, a kreativitást. A kisgyermeknevelő a gyermek igényeitől és a helyzettől függően kezdeményez,

esetenként mintát nyújt, szerepet vállal a játékban, annak tartalmát ötleteivel, javaslataival színesíti. A játék ad elsősorban lehetőséget a társas kapcsolatok alakulására. A kisgyermeknevelővel, a többi gyermekkel való együttlét örömforrás a kisgyermek számára, a társak viselkedése mintát nyújt, segítve a szociális képességek fejlődését.

5.4. Mozgás

A csecsemő- és kisgyermekkor az alapvető mozgásformák kialakulásának és fejlődésének időszaka. A kisgyermek mozgásigénye rendkívül nagy, számukra örömforrás a mozgás. Ezért a szobában és az udvaron is biztosítani kell a minél nagyobb mozgásteret, a mozgásfejlesztő játékokat. A játékeszközökkel szemben elvárás, hogy felkeltsék az érdeklődést, fenntartsák a mozgásaktivitást és használatuk biztonságos legyen. Biztosítani kell a környezet balesetmentességét és a veszélyforrások kiküszöbölését. Csecsemőknek olyan játszóhelyet kell biztosítani, amely védett, ugyanakkor elegendő helyet biztosít, például: hempergő, elkerített szobasarok. A nagymozgásos játékokra a szabadban, az udvaron és a teraszon több lehetőség nyílik, mint a szobában. Még több lehetőséget kínál a benti nagymozgásos játékokkal felszerelt külön helyiség használata. Minél változatosabb mozgásra van lehetősége a kisgyermeknek, annál nagyobb örömet lelik a játékban. A mozgásfejlesztő eszközök használata során a kisgyermek szabadon próbálhatja, végezheti az egyes mozgásformákat, fejlődik mozgáskoordinációjuk, harmonikussá válik a mozgásuk. Az önállósági törekvések támogatása során a gondozási műveletekben való aktív részvétel lehetőséget ad a praktikus mozgások gyakorlására, finomítására.

5.5. Mondóka, ének

A bölcsődei ellátást nyújtó intézményben, szolgáltatónál sokrétű zenei élmény átélésére, tapasztalatszerzésre ad lehetőséget a környezet hangjainak megfigyelése, a kisgyermeknevelő ének- és beszédhangja, spontán dúdolgatása, ritmusos szövegmondása, a dallam és ritmushangszerek hallgatása, megszólaltatása, a közös éneklés. A kisgyermek életkori sajátosságaihoz, egyéni fejlettségéhez, érzelmi, hangulati állapotához igazodó, felelősséggel kiválasztott és alkalmazott játékos mondókák, gyermekdalok, népdalok és értékes zeneművek

felkeltik a kisgyermek érdeklődését, formálják esztétikai érzékenységét, zenei ízlését, segítik a hagyományok megismerését és ápolását. A személyes kapcsolatban, játékhelyzetekben átélt mondókázás, éneklés, zenehallgatás pozitív érzelmeket kelt, örömelményt, érzelmi biztonságot ad a kisgyermeknek. Az ismétlődések, a játékos mozdulatok megerősítik a zenei élményt, a zenei emlékezetet. Érzelmi alapon segítik az anyanyelv, a zenei anyanyelv elsajátítását, a személyiség fejlődését, hozzájárulnak a kisgyermek lelki egészségéhez, valamint a csoportban a derűs, barátságos légkör megteremtéséhez. A bölcsődei ellátást nyújtó intézményben, szolgáltatónál végzett zenei nevelés eredményes megvalósítása lehetőséget nyújt a kisgyermek további zenei fejlődésére.

5.6. Vers, mese

A vers, mese nagy hatással van a kisgyermek érzelmi és értelmi fejlődésére (ezen belül a beszéd, a gondolkodás, az emlékezet és a képzelet fejlődésére), valamint a szociális fejlődésre. A versnek elsősorban a ritmusa, a mesének pedig a tartalma hat az érzelmeken keresztül a személyiségre. A verselés, mesélés, képeskönyv-nézegetés bensőséges kommunikációs helyzet, így egyszerre feltétele és eredménye a kisgyermek alapvető érzelmi biztonságának. A gyermek olyan tapasztalatokra, ismeretekre tesz szert, amelyeknek megszerzésére más helyzetekben nincs lehetősége. A közös mesélés élménye segíti az aktív szókincs kialakulását és a világról való ismeretek megszerzését. A bölcsődei ellátást nyújtó intézményben, szolgáltatónál a népi és az irodalmi műveknek egyaránt helye van. A helyzetek alakítását, alakulását a gyermekek pillanatnyi érzelmi állapota és ebből fakadó igényei befolyásolják elsősorban.

5.7. Alkotó tevékenységek

Az öröm forrása maga a tevékenység – az érzelmek feldolgozása és kifejezése, az önkifejezés –, nem pedig annak eredménye. Éppen ezért nem kötelező jellegűek, a gyermek érdeklődésének megfelelően kapcsolódhat az ilyen jellegű tevékenységekbe. A kisgyermeknevelő feladata a tárgyi feltételek és elegendő idő biztosítása, az egyes technikák, eszközhasználat megmutatása, a kisgyermek pillanatnyi igényének megfelelő technikai segítségnyújtással az alkotókedv ébrentartása. A kisgyermek alkotásának elismerésével és megbecsülésével a kisgyermeknevelő

segíti az alkotó tevékenységek iránti érdeklődés fenntartását és az alkotásból fakadó öröm személyiségfejlődésre gyakorolt pozitív hatásainak érvényesülését. A leggyakoribb alkotó tevékenységi formák a bölcsődei ellátást nyújtó intézményben, szolgáltatónál: nyomhagyó eszközök használata, firkálás, gyurmázás, ragasztás, gyűrítés, tépés, ujjfestés vagy vastag ecsettel festés.

5.8. Egyéb tevékenységek

Ezek a tevékenységek valamilyen élethelyzet közös előkészítéséhez és megoldásához, a környezet aktív megismeréséhez, az egymásról és a környezetről való gondoskodáshoz kapcsolódnak (pl. babafürdetés, viráglocsolás, őszi falevelek gereblyézése, karácsonyi süteményszagztatás, gyümölcssaláta készítése stb.). Az öröm forrásai az „én csinálom” élményének, az együttességnek, a közös munkálkodásnak és a tevékenység fontosságának, hasznosságának átélése. A kisgyermek bármikor bekapcsolódhat, és bármikor kiléphet, az önkéntesség nagyon fontos, a tevékenykedés nem lehet feladat. Ezek a helyzetek lehetőséget nyújtanak az együttműködésre, a feladatok megosztására, ok okozati összefüggések felfedezésére, megértésére.

6. A bölcsődei nevelés megvalósításának sajátos feltételei

6.1. „Saját kisgyermeknevelő”-rendszer

A kisgyermeknevelő a bölcsődei nevelés szakembere, aki személyiségével, nevelői attitűdjével mintát jelent a családok és a gyermekek számára egyaránt. A „saját kisgyermeknevelő”-rendszer a biztonság és a stabilitás megteremtésének szabályán alapul. A csoport vagy a csoport gyermekeinek egy része tartozik közvetlenül egy kisgyermeknevelőhöz. A „saját kisgyermeknevelő” szoktatja be a gyermeket az intézménybe, és a bölcsődébe járás egész időtartama alatt ő a kisgyermek nevelője (felmenőrendszer), aki felelősséggel tartozik a rábízott gyermekekért. Ő kíséri figyelemmel a kisgyermek fejlődését, tartja számon az egyes fejlődési állomásokat, vezeti az ehhez kapcsolódó szakmai dokumentációt. A korosztály életkori sajátosságainak megfelelő fejlődési skálákat, megfigyelési módszereket alkalmaz, a kapott

információk elemzését, és a következtetések levonását önállóan végzi. A „saját kisgyermeknevelő”- rendszerben több figyelem jut minden gyermekre, számon lehet tartani a gyermekek egyéni igényeit, problémáit, szokásait, elsősorban a „saját kisgyermeknevelő” segíti át őket a bölcsődei élet során adódó nehézségeken.

6.2. Gyermekcsoportok szervezése

A bölcsődei ellátást nyújtó intézményben, szolgáltatónál a gyermekcsoport létszáma jogszabály által meghatározott. Az előírtnál magasabb csoportlétszám nem fogadható el, mivel a minőségi bölcsődei nevelést az életkornak és a sajátos igényeknek megfelelő felnőtt-kisgyermek arány garantálja. Sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek nevelésének csoportszervezési módjai: - Teljes integrációban, ahol a sajátos nevelési igényű, illetve a korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek bölcsődei ellátás keretében való nevelése, gondozása a nem sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra nem jogosult gyermekekkel közös csoportban történik. - Részleges integrációban, ahol a gondozási egység (két csoportszoba) részeként a gondozási egységen belül az egyik csoportszobában a nem sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra nem jogosult gyermekek, a másik csoportszobában – speciális bölcsődei csoportban – pedig a sajátos nevelési igényű, illetve a korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermekek ellátása történik. A gondozási tevékenységeken kívül a napirend meghatározott részében a két gyermekcsoport együtt tevékenykedik (játék, levegőztetés). Ha a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek napközbeni ellátását biztosítja és együttműködik a gyermek korai fejlesztését és gondozását ellátó, területileg illetékes pedagógiai szakszolgálati intézménnyel. A bölcsődei nevelés alapelveinek megfelelően a kisgyermek a bölcsődébe járás teljes időtartama alatt ugyanabba a gyermekcsoportba jár. Életkor szerint homogén és vegyes csoportok egyaránt előfordulnak. A szakmai elveknek megfelelőbb az életkor szerinti homogén csoport, mert a gyermekek közötti nagy egyéni különbségek kezelése homogén csoportban sem könnyű feladat és a vegyes korcsoport előnyei a bölcsődés korban kevésbé érvényesülnek, mint a későbbi életszakaszokban.

6.3. Tárgyi feltételek

A kisgyermeket körülvevő tárgyi környezetet – a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató épületét, játszóudvarát és egyéb helyiségeit –, a jogszabályi és szakmai előírások, a csoportokba járó kisgyermekek létszáma, életkora, igényei alapján úgy kell kialakítani, hogy az biztonságos legyen és a bölcsődei nevelés megvalósítását szolgálja.

6.4. Napirend

A jól szervezett, folyamatos, ugyanakkor rugalmas napirend a kisgyermekek igényeinek, szükségleteinek kielégítését, a nyugodt, kiszámítható, folyamatos gondozás feltételeit, annak megvalósítását biztosítja, megteremtve a biztonságérzetet, a kiszámíthatóságot, az aktivitás és az önállósodás lehetőségét. A napirenden belül az egyes kisgyermek igényeit úgy kell kielégíteni, hogy közben a csoport életében is áttekinthető rendszer legyen, a gyermekek tájékozódhassanak a várható eseményekről, ne legyen felesleges várakozási idő. Ez egyben a csoport belső nyugalma is biztosítja. A napirendben kellő időt szükséges biztosítani a minőségi gondozásra és a szabad játéktevékenységre. A napirend függ a gyermekcsoport életkori összetételétől, fejlettségétől, szükségleteitől, de befolyásolják azt az évszakok, az időjárás, a csoportlétszám és egyéb tényezők is. A napirend kialakításának további feltételei a személyi állandóság („saját kisgyermeknevelő”-rendszer), a tárgyi feltételek, a jó munkaszervezés, a bölcsődei dajkával való összehangolt munka, a kisgyermekek otthoni életének, életritmusának lehetőség szerinti figyelembevétele.

7. Családok támogatásának módszerei és lehetőségei

A családok támogatása a családban hatékonyan működő erőforrások felkutatására és ezen erőforrások eredményes működtetésére irányul, amely hozzájárul a család szocializációs funkciójának minél szélesebb körű kibontakozásához. Ez a megközelítés szem előtt tartja a családi nevelés elsődlegességét, a bölcsődei ellátás családi nevelésre való épülését. A kapcsolattartásnak, tájékoztatásnak több formája van, mindegyik más-más szerepet tölt be, ezért célszerű párhuzamosan minél többet alkalmazni belőlük.

7.1. A családlátogatás

A családlátogatás célja a családdal való kapcsolatfelvétel, a kisgyermek és a szülők otthoni környezetben való megismerése. Lehetőség szerint az első családlátogatásra a beszoktatás megkezdése előtt, a kisgyermek ébrenléti idejében kerüljön sor. A családlátogatás arra is lehetőséget nyújt, hogy a szülő bővebben informálódjon a bölcsődei életéről, jobban megismerje azokat a kisgyermeknevelőket, akikre gyermekét bízta. A családlátogatás fontos színtere a bizalmi kapcsolat megalapozásának, ami feltétele a későbbi jó együttműködésnek.

7.2. Beszoktatás (adaptáció) - szülővel történő fokozatos beszoktatás

A szülővel történő fokozatos beszoktatás a családdal való együttműködést helyezi előtérbe. Az anya, az apa vagy más családtag jelenléte biztonságot ad, segíti a kisgyermeknevelő és a gyermek között az érzelmi kötődés kialakulását, ezzel a gyengéd átmenetet, az új környezethez való alkalmazkodást. A szülővel történő fokozatos beszoktatás folyamata során a kisgyermeknevelő tovább építi a bizalmi kapcsolatot a szülővel, információt nyújt számára a bölcsődei nevelés tartalmáról és a kisgyermekfejlődés sajátosságairól.

7.3. Napi kapcsolattartás

A napi kapcsolattartás célja a rövid, kölcsönös informálás a kisgyermek érzelmi állapotáról, hangulatáról, az őt érintő napi történésekről, változásokról. Az egyéni igények, kérések megfogalmazására is ezen alkalmakon kerül sor. Az interakciós helyzetet a pozitív hangvétel jellemzi, de a negatív eseményekről is tényszerű tájékoztatás történik, a szakmai etikai szabályoknak és az időkereteknek megfelelően.

7.4. Egyéni beszélgetés

Az egyéni beszélgetés a kisgyermek fejlődéséről szóló részletes, kölcsönös tájékozódást vagy a hosszabb megbeszélést igénylő kérdések, nevelési problémák közös átgondolását szolgáló találkozási forma. Kezdeményezheti a szülő, a kisgyermeknevelő, a bölcsődevezető. A szakmai kompetencián túlmenő kérdésben egyéb szakember közreműködését kell kérni.

7.5. A szülőcsoportos beszélgetések

A szülőcsoportos beszélgetések a bölcsődei nevelési évenként legalább három alkalommal szervezett tematikus beszélgetések a csoportba járó kisgyermek szüleit foglalkoztató aktuális nevelési témákról. A csoportos beszélgetéseket a kisgyermeknevelők vezetik, a szülőkkel kialakított partneri viszonyra építve. A problémák megosztása, egymás meghallgatása segíti a szülői kompetenciaérzés megtartását. Lehetőség van az egymástól hallott helyzetkezelési módok továbbgondolására, ezáltal a saját viselkedésszereplő bővítésére. A kisgyermeknevelőktől kapott indirekt megerősítések befolyásolhatják a szülők nevelési szokásait.

7.6. Szülői értekezlet

A bölcsődén belül a szülői értekezlet a szülők általános és az adott gyermekcsoportra vonatkozó tájékoztatását, valamint a gyermekeket érintő, a szülőkkel közösen meghozandó döntések elősegítését szolgálja. Egy nevelési éven belül három alkalommal célszerű szülői értekezlet tartani (beszoktatások előtt, a beszoktatásokat követően és a nevelési év vége felé), de a bölcsődét, vagy az adott gyermekcsoportot érintő különleges helyzetekben rendkívüli szülői értekezlet összehívására is sor kerülhet.

7.7. Indirekt kapcsolattartási formák

Az indirekt tájékoztatási formák jól kiegészítik a direkt kapcsolattartási formákat. Az írásbeli tájékoztatók, hirdetőtáblák, honlap, szórólap, közösségi oldalakon való megjelenések lehetőséget adnak az ismeretterjesztésre.

8. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató kapcsolatrendszere

A szakmai munka fejlődését, a tudásmegosztást, a jó gyakorlatok elterjedését biztosítja a bölcsődei ellátást nyújtó intézmények, szolgáltatók egymás közötti szoros együttműködése. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató és az óvoda között olyan kölcsönös együttműködésre épülő, tartalmas kapcsolat kialakítása szükséges, amely lehetővé teszi egymás szakmai elveinek, céljainak megismerését, megértését. Fontos a szakmai kompetencia elismerésén alapuló partneri viszony előtérbe helyezése. Különös jelentőséggel bír ez a közös

igazgatású integrált intézmények esetében. Mindezek a kisgyermek érzelmi biztonsága folyamatos fejlődésének fenntartását szolgálják, intézményváltásnál segítenek az új környezetbe történő beilleszkedésben. A kompetenciahatárok kölcsönös tiszteletben tartásával kooperatív kapcsolatokat kell kialakítani mindazokkal a társintézményekkel és szakemberekkel, akikkel a családok kapcsolatba kerülnek/kerülhetnek, illetve akikkel a kapcsolat kialakítása a gyermek egészséges fejlődése, fejlesztése szempontjából szükséges. A korai fejlesztésre, gondozásra jogosult, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében ennek különösen hangsúlyosan kell jelen lennie. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató és a különböző civil szervezetek közötti együttműködés is hozzájárulhat a bölcsődei ellátást igénybe vevő családok szükségleteinek, esetleges speciális igényeinek kielégítéséhez.

9. Alapellátáson túli, a családi nevelést támogató szolgáltatások

A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató az alapellátás elsőbbsége mellett családtámogató szolgáltatásokat szervezhet. Ilyen szolgáltatások lehetnek a játszócsoport, az időszakos gyermekfelügyelet, a gyermekhotel, a nevelési tanácsadás, a játék- és eszközkölcsonzés. Mindezeket bármely család igénybe veheti. A kisgyermek és családjaik számára nyújtott szolgáltatások esetében kiemelten fontos elkülöníteni és meghatározni az alapellátás és a szolgáltatások különbözőségeit és jellemzőit. A jó minőségű szolgáltatás megvalósításához a megfelelő személyi és tárgyi feltételeket biztosítani kell. 13 Valamennyi szolgáltatási forma megvalósításánál figyelembe kell venni a bölcsődei nevelés alapelveit, különösképpen a koragyermekkori intervenció szemléletének befogadását. A szolgáltatások működtetésénél is kiemelt jelentőségű a kompetenciahatárok betartása. Az egyes szolgáltatások jellemzőit, az igénybevétel lehetséges módjait, valamint a díjazást egyértelműen megfogalmazva, írásban kell rögzíteni.

10. Szakmai dokumentáció

A kisgyermeknevelő által vezetett dokumentáció célja, a gyermekek fejlődésének nyomon követése bölcsődékben és mini bölcsődékben. Az egyéni differenciálás, a tudatos pedagógiai munka, az egyéni differenciálás, a családokkal való kapcsolattartás, a pedagógus önértékelése és a külső értékelés eszköze.

Dokumentumok:

- Csoportnapló
- Gyermekefejlődési dokumentáció - bölcsődei törzslap és fejlődési napló
- Családi füzet

Baráti Bölcsőde szakmai programja

A szakmai programmal célunk a bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramjának magas szintű megvalósítása, a szakmai értékek megőrzése és továbbadása, a kialakult jó gyakorlatok megerősítése, új módszerek és tevékenységek bevezetése, a dolgozók és a szülők nevelői szemléletének formálása.

A szakmai program célkitűzései

- Alapvetően fontos feladatunknak tartjuk az érzelmi biztonság nyújtását, mert ez feltétele annak, hogy a gyermek érdeklődjön az őt körülvevő világ iránt, fogékony legyen az új ismeretekre, egészségesen fejlődjön.
- A gyermek életében meghatározóak azok a hatások, amelyek az első 3 életévben érik, ezért a bölcsődékben folyó munka alappillére a szeretet és az elfogadás.
- Tiszteletben tartjuk a családi nevelés szokásait, annak elsődlegességét elismerve.
- A szakmai program a környezetünk szeretetére, megismerésére épít, beleszöve a helyi néphagyományokat a mese, a vers varázsával. A néphagyományok megőrzését fontos feladatunknak tekintjük, mert segítséget nyújt a gyermekeknek a világban való eligazodáshoz. Figyelembe vesszük az életkor specifikusságát, így játékos formába ágyazzuk a tapasztalatszerzést.
- Kiemelt szerepet kap nálunk a környezettudatosság, újrahasznosítás és a természet szeretete. Ezt a szemléletet igyekszünk a kisgyermekek felé közvetíteni. Ebben az évben megkaptuk a Madárbarát Bölcsőde címet.
- Szakmai programunk témái úgy kerültek kiválasztásra, hogy igazodjanak az évszakokhoz és az ünnepkörökhöz. Azonban lehetőséget ad a kisgyermeknevelőnek, hogy eldöntse a gyermek igényeire támaszkodva az adott napon mit valósít meg. Figyelembe vesszük a gyermek hangulatát, érdeklődését, a csoport létszámát és ahhoz alakítjuk a játékkezdeményezést.

A konkrét játékkezdeményezés tervezetét a melléklet tartalmazza.

A szakmai program elérhetősége

A szakmai program a bölcsődei átadóban elérhető a szülők számára. A felvételt követő első szülői értekezleten a bölcsőde vezetője ismerteti a szülőkkel. A szakmai programhoz kapcsolódó tevékenységek tervezete megtekinthető a faliújságokon.

A bölcsődei nevelés főbb helyzetei

A nevelés-gondozás valamennyi helyzetének célja a gyermek testi-lelki harmóniájának elősegítése, melyhez hozzátartozik a személyi és tárgyi környezettel való harmónia, ezért a nevelés-gondozás valamennyi helyzetében lehetőséget kell biztosítani a kisgyermek számára ahhoz, hogy érdeklődésének, pillanatnyi pszichés szükségleteinek megfelelően ismerkedhessen személyi- tárgyi környezetével, mely optimálisan hozzájárul sokoldalú fejlődéséhez és szocializációjához.

A tanulás

A bölcsődei élet legyen élvezetes, részvételre motiváló és kielégítő tanulási élményeket biztosító, társas közegben zajló, interakciót ösztönző. A gyermekek számára biztosítani kell, hogy koruknak és fejlettségüknek megfelelően vegyenek részt az egyes élethelyzetek, tevékenységek előkészítésében, kiválasztásában, alakításában. A gyermekek kíváncsiságának, érdeklődésének felkeltéséhez szükségeltetik a kisgyermeknevelő kreativitása. Ebben az életkorban a tanulás leginkább tapasztalatszerzést jelent, valamint a felnőttel való interakció során is sok ismeretet szereznek a bölcsődések. A kisgyermek utánzás révén tanulja meg a magatartásformákat, cselekvési módokat, normákat, értékeket, de utánzás útján sajátítja el a nyelvet, az eszközök használatát. A kisgyermeknevelők által kezdeményezett tevékenységek magukban rejtik az anyanyelvi, zenei, környezeti és testi nevelést.

A gondozás

Bensőséges interakciós helyzet a kisgyermeknevelő és a gyermek között, melynek elsődleges célja a gyermek testi szükségleteinek kielégítése. A szociális kompetencia kialakulásának egyik

feltétele, hogy a gyermek csecsemőkortól kezdve aktívan vehessen részt a gondozási helyzetekben. A kisgyermeknevelő feladata, hogy bizonyos próbálkozási lehetőséget, támogató segítséget, biztatást adjon a gyermeknek, amely növeli az együttműködési kedvet.

Biztosítson kellő időt a mozzanatok megtanulására, begyakorlására. A felnőttel való kommunikáció érzelmi töltése kihat az önelfogadásra, a személyiség egészséges alakulására.

A játék

A játék fogalmán sokrétű és összetett viselkedést értünk. A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb, örömszerző tevékenysége, így a bölcsődei nevelés leghatékonyabb eszköze, amely segíti őt a körülvevő világ megismerésében és befogadásában, elősegíti a testi, érzelmi, értelmi és szociális fejlődést.

A játék a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszan tartóan, és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie.

A kisgyermek a külvilág és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait, a játékban tagolja, így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó tevékenységgé.

A kisgyermek első, valódi játszótársa a családban is, a bölcsődében is a felnőtt, a szülő és a kisgyermeknevelő. Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad.

A felnőtt jelenléte teszi lehetővé a gyerekek közti játékkapcsolatok kialakulását is, segíti a társas kapcsolatok kialakulását, fejlődését.

A többi gyermekkel való együttlét örömforrás a kisgyermek számára, kedvezően befolyásolja az értelmi és érzelmi fejlődést. A társak viselkedése mintát nyújt a szokások kialakításánál és a viselkedési szabályok megtanulásánál, segítve a szociális képességek fejlődését a különböző játékhelyzetekben.

A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, játékszerekre van szükség.

A kisgyermeknevelő feladata, hogy megfelelő csoportlétkört, helyet időt, ötleteket, eszközöket és élményt biztosítson a különböző játékformákhoz (mozgásos játékokhoz, szerepjátékokhoz, építő, konstruáló játékokhoz, szabályjátékokhoz, bábozáshoz, stb.), nevelői magatartásával támogassa az elmélyült, nyugodt játéktevékenységet, a gyermek kreativitását, ismeretszerzését,

kedvezően irányítsa, alakítsa a társas kapcsolatokat, viselkedési formákat. A kisgyermeknevelő a gyermek igényeitől, és a helyzettől függően vállal szerepet a játékban, annak tartalmát ötleteivel, javaslataival gazdagítja, színesíti.

A játék kiemelt jelentőségének a bölcsőde napirendjében, időbeosztásában is meg kell mutatkoznia.

Szabad játék

Külső kényszerítő körülmények nélkül jöhet csak létre, ahol nem az eredmény, a teljesítmény a fontos, hanem maga a folyamat. A kisgyermeknevelő feladata, hogy ehhez a szükséges nyugodt, derűs légkört és a megfelelő eszközöket biztosítsa, a játékot figyelemmel kísérje és szükség esetén segítse. A szabadság és a korlátozás kellő arányában biztonságot és bizalmat, elfogadást és védelmet nyújtson.

Csoportos játék

A csoportos játék lényege, hogy több kisgyermek (akár az egész csoport) – kötelezettség nélkül – vesz részt benne. A csoportos játék gondos és igényes előzetes tervező, szervező és előkészítő munkát igényel a kisgyermeknevelőtől. A csoportos játékot megfelelő ráhangoló és levezető mozzanatok foglalják keretbe és egészítik ki, így válik a gyermek számára teljessé.

A gyermek sok örömet talál a közös játékban, motiválja a többi kisgyermek jelenléte, szorongásoldó hatása van, segíti a társas élményt, fejleszti a kreativitást, a képzelőerőt, a játékkedvet.

Mozgás

A bölcsődés korosztálynak a mozgásigénye nagyon nagy. Igyekszünk ezt mind a csoportszobában, mind a teraszokon és udvaron kielégíteni. Ehhez különböző eszközök állnak rendelkezésünkre, melyet a kisgyermeknevelők választanak meg, attól függően, hogy a gyermekeknek éppen mire van igényük. Sok nagymozgásos játék létezik, melyhez csak egy kis fantázia szükséges, aminek nincsenek híján a kisgyermeknevelők. A mondókás tornák alkalmával nem csak mozgásuk, hanem beszédük, ritmusérzékük is fejlődik.

Két kisgyermeknevelő kolléga elvégezte az *Így tedd rá!* program alapképzését, mely a népi játékok és táncos mozgás megalapozásának élményét nyújtja. A gyermekek életkori sajátosságának figyelembevételével szeretnénk készségeket és képességeket fejleszteni a testi és zenei nevelés területén. A magyar néphagyományok ápolását, átadását fontos feladatunknak tekintjük.

Mese, vers

A mesehallgatás, a versmondás, a verses szöveggel kísért játék az anyanyelvi nevelés semmi mással nem pótolható lehetősége.

Olyan beszédhelyzet, amely erős, tartós, önkéntelen figyelmet vált ki.

Anyanyelvi nevelő hatása abban áll, hogy ráfigyelteti a kisgyermeket az emberi beszéd érdekességére és értékére.

A jó mese és gyermekvers szövege hangzásban, ritmusban, hangulatban, képi erőben messze felülmúlja hétköznapi beszédünket.

Beszéd zenei elemeire épül. Játék, szöveg, dallam, mozgás, beszédritmus és hangulat megbonthatatlan egységet alkotnak.

Mesélés alkalmával a papírszínház is előveszik a kisgyermeknevelők. A fakeretben mozgatható nagyméretű lapok segítségével a mesélő, a gyerekekkel szembefordulva, a lapok mozgatásával, az ebből eredő játékkal és ennek drámai hatásával igazi színházi élménnyé változtatja a hagyományos meseolvasást.

Bábjáték

Mivel a gyermek az első három évében teljesen érzelmi beállítottságú, ezért érzelmi benyomásokra reagál a legjobban.

A bábjátékban mindig a gyermek érzelmi világára hatva érjük el nevelői céljainkat.

A báb a maga tipizáló jellegével a képszerű átélést a képszerű fogalomalkotás magasabb szintjére segíti.

Bábozásra a hagyományos kesztyűbábok mellett saját bábokat is használunk, melyek különböző anyagok felhasználásával és más-más technikával készülnek.

Ének-zene

„Zendítsd meg a testedet, a lélek vele zendül” - írja Kokas Klára.

A zene nemcsak a zenei képességek fejlesztésének nélkülözhetetlen eszköze, hanem az egész testre és személyiségre hatással van.

Az ének-zene fejleszti a ritmusérzékét, a légzéstechnikát, a hallást.

Ismeretanyagot ad a gyerekeknek (népdalok, gyermekmondókák, gyerekdalok, ritmus játékok, utánzó játékok).

Az éneklésen túl fontos a zene hallgatás, de nem mindegy, hogy mit hallgatnak a gyermekkel. A zene igényes kiválasztása a kisgyermeknevelő feladata.

Alkotó játékok

A természetes anyagokból készített egyszerű játékeszközök, ajándékok, díszek komplex élményeket nyújtanak a gyermek érzékelésének, fantáziájának, játékának.

A kisgyermeknevelő segíti, hogy a kisgyermekben működő természetes erők szabadon fejlődjenek a különböző tevékenységekben.

Alkotó játékhhoz tartozhatnak papírmasékészítés, krumpli nyomda gyertyakészítés, festés, tépés, ragasztás, só-liszt gyurmázás, rajzolás.

Ezen tevékenységek során a kéz, az ujjak apróbb, összehangolt mozgása, vagyis a finommotorika fejlődik. Ez elengedhetetlen a későbbi íráskészség kialakulásához.

Egyéb játékok

Ezek a tevékenységek a környezet aktív megismeréséhez, az egymásról és a környezetről való gondoskodáshoz kapcsolódnak (pl. ültetés, palántázás, viráglocsolás, őszi falevelek gyűjtése, madáretető kihelyezése és a karácsonyi süteményszagztatás). Ezek a helyzetek lehetőséget nyújtanak a közös munkálkodásra, ok okozati összefüggések felfedezésére, megértésére. Van a játszókert területén egy elkerített részen, két magaságyás. A gyermekek a kisgyermeknevelőkkel minden tavasszal ültetnek zöldségeket, amit közösen gondoznak. Nyáron pedig elfogyasztják őket.

Ezek a tevékenységek a napi élethez tartoznak, annak részei, az egészséges életmódra nevelést, az egészségmegőrzést célozzák.

Ilyenek: speciális lábtorna, mezítlábas ösvény használata, gyümölcsnap, madáretető készítés, virágültetés, palántázás, kiskert gondozása, sütés, termények gyűjtése, felhasználása, hangszerkészítés újrahasznosítással.

Ünnepek

Az ünnepek felélénkítik, megszínesítik napjainkat, igazi élményt nyújtanak felnőtteknek, gyermekeknek egyaránt. Fontos az előkészület, a ráhangolódás, ilyenkor az ünnepek történeti hátterét, a kapcsolódó népszokásokat is megismerik a gyermekek.

Mit ünneplünk a bölcsődében?

- Jeles napok a bölcsődében, amit a gyermekekkel ünneplünk:
 - Mikulás várás
 - Karácsony
 - Farsang a bölcsődében
 - Víz világnapja
 - Nyuszi várás
 - Föld napja
 - Madarak és fák napja
 - Anyák napja
 - Gyermeknap (a Vaskakas Bábszínház csecsemőszínházi előadásai, lovaskocsizás, kisvonatozás, ugrálóvár)
 - Gyermekek születésnapja
- Programok a családoknak:
 - Márton napi forgatag sütőtökös finomságokkal
 - Karácsonyi készülődés – mézeskalács sütés
 - Húsvéti készülődés
 - Évzáró családi délután

A fejlődés jellemzői a bölcsődéskor végére

A gyermek belső érése, a családi nevelés és a bölcsődei nevelés-gondozási folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége a bölcsődéskor végére eléri az óvodai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.

Az óvodai életre való felkészültségnek testi, lelki, szociális kritériumai vannak, melyek közül egyik sem hanyagolható el, mindegyik egyformán szükséges és fontos.

Testi fejlődés

- A **testileg** egészségesen fejlődő gyermek három éves kora körül már az önállósodás útján halad, éppen a „tegyél le” szakaszban van.
- Az anatómiai és fiziológiai változások területén ugrásszerű változások most nem következnek be, inkább kisebb telési és nyúlási szakaszok változnak. Az évenkénti hossznövekedés 4-5 cm, a tömeggyarapodás 1,5-2 kg.
- A csontrendszer megerősödik, bár még nem fejeződik be a csontosodás folyamata.
- A gerincoszlop és a többi csont is meglehetősen hajlékony.

Lelki fejlődés

- A **lelkileg** egészségesen fejlődő gyermek a bölcsődéskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az óvodába lépésre.
- Három éves kortól fokozatosan kezd függetlenedni az észlelés a cselekvéstől, a szenzomotoros intelligencia időszaka lezárul. Ezután a látás veszi át a vezető szerepet, bár látásmódja még globális, strukturálatlan, részletek felismerése elemzésére még nem képes.
- Az **emlékezet** fejlődésénél az önkéntelen, spontán emlékezet dominál. Az emlékezetet, mint sok egyéb funkciót – a mozgás és cselekvés határozza meg. A verbális emlékezete is cselekvésbe ágyazva fejlődik – sokkal több szót jegyez meg, ha eseményeket eljátssza vagy ha a mondókák, versek mozgásos programmal kapcsolódnak.

Képzletüket feltűnő élenkség, merész csapongás jellemzi, erős emóciók táplálják. Mivel a valóságot még nem ismeri, a képzletvilágát választja érzelmei, vágyai, kívánságai teljesülései színhelyétül.

Értelemi fejlődésben a szenzomotoros periódus lezáródása után a művelet előtti gondolkodás jellemzi, melynek legfőbb sajátosságai:

- egyszerre csak egy nézőpontot tud figyelembe venni (centrális)
- saját szemléletét nem tudja hozzáigazítani máséhoz (egocentrikus)
- viszonylatokat nem érti (egy szempontú)
- ugyanannak a dolognak kétféle aspektusát nem tudja figyelembe venni (invariancia).

Az absztrakt beszéd időszaka

Az egészségesen fejlődő gyermek a 3. életév után szavakra szóval válaszol, képes a múltban megtörtént eseményt is regisztrálni. Ez a beszéd már igazi közlő funkciót hordoz, és egyik fontos feladata a SZOCIÁLIS KAPCSOLATTEREMTÉS. Ennek érzelmi aspektusa is van a gyerek nagyon gyakran nem is tudja, hogy mit akar mondani, csak kapcsolatot akar kezdeményezni.

Szociális fejlődés

A bölcsődés kor végére a gyermek szociálisan is éretté válik az óvodára. Képesse válik az együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival. A három évesek csoportosulásainak a hely, a mozgás és a tárgy csoportformáló alkalmi után a tevékenység és a szerepek adják meg az együttesség tartalmát. Már ebben az életkorban az egykorúakból álló csoportnál jelentkezik az aktív társas viselkedés első formája az összedolgozás. Főként építőjátékokban nyilvánul meg. Az egyik gyerek odaadja a másiknak a kockát, az ráteszi a közös építményre. Az összedolgozás során kialakulhat a munkamegosztás, vagy különböző és felcserélhető szerepek is.

A sajátos nevelési igényű, valamint a korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermekek a bölcsődében

A bölcsőde vállalja a hat éven aluli sajátos nevelési igényű gyermekek korai fejlesztését, gondozását, fejlesztő felkészítését, annak tárgyi és személyi feltételeivel rendelkezik. E feladatához segítő szakember segítségét is igénybe veszi (gyógypedagógus).

A nevelés-gondozás formája: teljes integráció: a Baráti Bölcsődében egészséges gyermekekkel közös csoportban kerül elhelyezésre egy-két sajátos nevelési igényű, ill. korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek.

A kisgyermeknevelők feladata a bölcsődei ellátásban részesülő gyermekek fejlődésének nyomon követése. A rendszeres megfigyelésnek köszönhetően észreveszik, ha a kisgyermek fejlődésében elmaradás vagy eltérés jelentkezik. Tapasztalataikat minden esetben jelzik a bölcsődevezetőnek. A szülőt tájékoztatják észrevételeikről és a korai fejlesztés lehetőségéről. Amennyiben a szülő beleegyezik, a bölcsődevezető felveszi a kapcsolatot a területileg illetékes pedagógiai szakszolgálattal. A szakember az intézményben megfigyeli a gyermeket, majd javaslatot tesz a szülőnek a gyermekkel kapcsolatos további teendőkről, lehetőségekről.

A korai fejlesztést nagyon fontosnak tartjuk, hiszen a rendszeres foglalkozások hatására a gyerekek utolérhetik normál fejlődésmenetű társaikat. Az a gyermek, aki a szükséges korai fejlesztést nem kapja meg, egyre nagyobb mértékben lemarad kortársaitól, felzárkóztatása egyre nehezebbé válik.

Intézményünk a Győr-Moson-Sopron Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Pannonhalmi Tagintézményének munkatársaival jól működő szakmai kapcsolatot ápol. Velük együttműködve (rendszeres konzultációk, tapasztalatcserék) segítjük a gyermekek szakszerű ellátását.

Az ellátás igénybevételeének módja

A 15/1998 évi NM rendelet értelmében bölcsődébe a gyermek 20 hetes korától 3 éves korának betöltéséig, illetve annak az évnek december 31. napjáig vehető fel, amelyben a gyermek a 3. életévét betölti. Sajátos nevelési igényű gyermek az 5. életév betöltéséig, ill. annak az évnek a december 31-ig vehető fel, amelyben a gyermek az 5. életévét betölti.

A Baráti Bölcsődébe azok a gyermekek vehetők fel, akik győrújbaráti lakcímmel rendelkeznek, és életvitelszerűen Győrújbarát közigazgatási területén élnek. A felvétel a szülő (törvényes képviselő) írásbeli kérelme alapján történik.

A Baráti Bölcsőde minden évben közzé teszi a bölcsődei felvétel módját, a felvételi kérelmek benyújtási határidejét, a felvétel rendjét az önkormányzat honlapján, és a Baráti Hírmondó című, havonta megjelenő újságban.

A közzétett időszakon kívül folyamatosan van lehetőség a bölcsődei kérelmek benyújtására a megüresedett férőhelyeken.

A bölcsődei ellátás megkezdésekor az intézmény megállapodást köt a szülővel, a törvényes képviselővel az ellátás feltételeiről.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. 42.§ (1) értelmében amennyiben a gyermek nem érett az óvodai nevelésre, a 4. életévének betöltését követő augusztus 31-ig tovább gondozható a bölcsődében. A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, gondozását a bölcsődénk a gyermek 6. életévének betöltéséig biztosíthatja.

Az igénybe vevők és a személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelmével kapcsolatos szabályok

A gyermeknek joga van:

- A testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését egészséges felnevelkedését biztosító saját családjában történő nevelkedéséhez,
- Ahhoz, hogy segítséget kapjon a saját családjában történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához,
- Fejlődését veszélyeztető helyzet elhárításához,
- Ártalmas környezeti és társadalmi hatásokkal, az elhanyagolással a bántalmazással szembeni védelemhez,
- Társadalomba való beilleszkedéshez,
- Fogyatékos, vagy tartósan beteg gyermek esetében a különleges ellátáshoz.

A szülő joga:

- Megválaszthassa azt intézményt, amelyre gyermeke gondozását, nevelését bízta,
- Megismerhesse a gyermekcsoportok életét,
- Megismerhesse a gondozás – nevelési elveket,
- Tanácsot, tájékoztatást kérjen a kisgyermeknevelőtől,
- A bölcsőde munkáját segítő javaslattal, véleménnyel éljen,
- Megismerhesse a gyermek ellátásával kapcsolatos dokumentumokat,
- Panasszal élhet a bölcsődevezetőnél, vagy az Érdekképviselői Fórumnál az ellátást érintő kifogások orvoslása érdekében, a gyermeki jogok sérelme, továbbá a bölcsődei dolgozói kötelezettségszegése esetén.

A szülő kötelessége:

A gyermeke ellátásában közreműködő személyekkel és intézményekkel együttműködjön,

A házirendet betartsa.

A személyes gondoskodást végzők jogai:

- a munkavégzéssel kapcsolatos megbecsülést megkapják,
- tiszteletben tartásuk emberi méltóságukat és személyiségi jogait,
- munkájukat elismerjék,
- a munkáltató megfelelő munkavégzési körülményeket biztosítson számukra.

A bölcsőde joga és kötelessége:

- A gyermeki jogok védelme,
- A fenntartó által meghatározott gondozási, nevelési feladatok magas szintű ellátása,
- A gyermekek ellátása érdekében a szülőkkel, hozzátartozókkal való szoros együttműködés,
- Tájékoztatás

Magatartási Szabályok

- A bölcsődében a gondozási nevelési feladatokat a gyermek „saját kisgyermeknevelője” és társa végzi.
- A kisgyermeknevelő magatartásával mintát, modellt nyújt a gyermek és a szülők számára. Segítőképz, toleráns, empatikus, tiszteletben tarja a gyermek egyéniségét, figyelembe veszi a gyermek életkorát, fejlettségi szintjét, képességeit.
- A kisgyermeknevelő minden gyermeket egyformán, magas színvonalon, szeretetteljes légkörben gondoz, nevel, az esélyegyenlőség és az egyenlő bánásmód elvei szerint, megkülönböztetés nélkül.
- A gyermek reggeli fogadását és délutáni hazaadását egymás személyiségét kölcsönösen tiszteletben tartó, udvarias, kapcsolatépítő magatartásnak kell, hogy jellemezze.
- A bölcsődevezetőn és a kisgyermeknevelőkön kívül az intézményüzemeltetésben résztvevő más dolgozóknak is (bölcsődei dajkák, konyhai dolgozónak) munkájukkal, viselkedésükkel hozzá kell járulniuk a bölcsőde gondozó – nevelőmunka eredményességéhez.
- A szülők és hozzátartozók együttműködő, segítőkész, kulturált magatartást kell, hogy tanúsítsanak a bölcsődei dolgozók és egymás iránt is.
- A korrekt, őszinte tájékoztatás kölcsönös kell, hogy legyen a szülők és a kisgyermeknevelők részéről.
- A belső működési rendet be kell tartani.
- A gyermek gondozásával, nevelésével, felvételével kapcsolatos problémák esetén kérjük, először a bölcsődevezetőhöz, majd az Érdekképviselői Fórum- hoz forduljanak
- A házirend többszöri súlyos megsértése esetén a jogosultsági feltételek megszűnnek.

Érdekképviselői Fórum

A bölcsődében az 1997. évi XXXI. törvény 35. §-a szerint érdekképviselői fórumot kell működtetni, amely az ellátásban részesülők érdekvédelmét szolgálja.

A fenntartó 2022. október 17-étől hatályos *Érdekképviselői Fórum Működési Szabályzata* tartalmazza a bölcsődei ellátásban részesülő gyermekek érdekei védelmének, képviselőitének szabályait.

Bölcsődei dokumentáció

Bölcsődevezető által vezetett nyilvántartások

- Felvételi könyv
- Havi statisztika
- Étkezők nyilvántartása
- Bölcsődei kimutatás (féléves, éves)
- Fertőző betegségekről szóló kimutatás
- Munkaköri leírások
- Dolgozók szabadságának nyilvántartása
- Dolgozók jelenléti kimutatása
- Személyi anyagok vezetése
- Eszköz nyilvántartás
- Gyermek felvételével kapcsolatos dokumentáció (értesítés, megállapodás, mintát a melléklet tartalmaz)
- TEVADMIN jelentési kötelezettség

Kisgyermeknevelők által vezetett dokumentációk

- Csoportnapló
- Gyermek napi jelenlét kimutatása
- Gyermek egészségügyi törzslap a fejlődési lappal együtt
- Családi füzet
- Fejlődési napló

Képzések, továbbképzések

Intézményünk támogatja a dolgozók szakmai fejlődését, lehetőséget biztosítunk a továbbképzéseken való részvételre. A pontszerző továbbképzési időszak időtartama jelenleg négy év. A középfokú végzettséggel rendelkező kisgyermeknevelőknek 60 pontot, a diplomával rendelkezőknek 80 pontot kell megszerezni. A továbbképzési kötelezettség teljesítéséhez három

területen kell pontokat szerezni meghatározott arányban: kötelező (20%), munkakörhöz kötött (40%) és szabadon választott (40%).

A magasabb vezető mesterképzésre kötelezett. Az alapképzést követően négyévente egy megújítóképzésen kell részt vennie.

A továbbképzési terv elkészítésénél nagy figyelmet fordítunk arra, hogy minden dolgozó teljesíteni tudja a meghatározott időre a kötelezettségét. Távollétük alatt a helyettesítésük megszervezése is fontos.

Duális képzőhely

2022 áprilisában a Győr-Moson-Sopron Vármegyei Kereskedelmi és Iparkamara akkreditálta intézményünket, mint duális képzőhely. Öt kisgyermeknevelő rendelkezik gyakorlati oktatói képesítéssel. A Szent-Györgyi Albert Egészségügyi és Szociális Szakképző Iskola kisgyermekgondozó, nevelő szakos diákjai számára biztosítunk gyakorlati helyszínt. A minőségi szakmai munka a kisgyermekek gondozása és nevelése során elengedhetetlen. Célunk, hogy a hozzánk érkező tanulók, olyan gyakorlati tapasztalatot szerezzenek, aminek birtokában megállják helyüket a szakmában.

Horváth Tekla
intézményvezető

Záradék:

A Baráti Bölcsőde szakmai programját a Győrújbarát Község Önkormányzatának képviselő-testülete a 63/2026 (V.14.) önkormányzati határozatával jóváhagyta.

Mellékletek

2026-2027 évi programtervezete

Szeptember

Az új gyermekek fogadása, anyával történő fokozatos beszoktatás megvalósítása.

Október

Az új gyermekek fogadása, anyával történő fokozatos beszoktatás megvalósítása.

Az őszi változások észlelése, falevél- és terménygyűjtés, ragasztás, préselés. Verseken, meséken keresztül információk szerzése.

November

Az őszi változásainak észlelése (időjárás).

Márton-napi hagyományok megismerése.

December

Készülődés a Télapó látogatására.

Karácsony várás, ráhangolódás, hagyományaink megismerése.

Január

A tél változásainak észlelése, lehetőség szerint szánkózás, hóval, jéggel való tevékenységek. Madáretető készítés, a madarak megfigyelése.

Február

Készülődés a farsangi bálra, hagyományaink megismerése.

Március

Tavaszi változásainak észlelése: rügyfakadás, időjárás megfigyelése. Magok elültetése.

Víz világnapja

Április

Húsvéti hagyományaink megismerése versek, mesék, elbeszélések alapján. Nyuszi várás.

Borsóvetés, kiskert gondozása.

Föld napja- virágültetés, szelektív hulladékgyűjtés játékosan.

Május

Kiskertben bekövetkezett változások megfigyelése, paradicsom és paprika palánta elültetése, locsolás, gondozás.

Anyák napja: édesanyák, nagymamák köszöntése, ajándék készítése.

Madarak és fák napja- ismerkedés a hazai madárfajokkal, madárhangok megfigyeltetése.

Gyermeknap programok, lovaskocsizás vagy kisvonatozás, bábszínház a bölcsődében.

Készülődés a családi délutánra.

Június

A kiskert terményeinek közös leszedése, elfogyasztása. Kiskert gondozása. Vizes játékok a szabadban.

